XXV. évfolyam 12. szám • Megjelenik pénteken • Ára: 595 Ft

SK: 1.85 EUR Serbia: 220.5 RSD Romania: 8.65 RON

2021. MÁRCIUS 26.

hetek

ORSZÁGOS KÖZÉLETI HETILAP

VIHAROK AZ „EX-MELEG" TERÁPIA KÖRÜL

MI KÖZE AZ ABORTÁLT MAGZATOKNAK A VAKCINÁKHOZ?

SZENZÁCIÓS FELFEDEZÉSEK A BIBLIAI RÉGÉSZETBEN

Netanjahu a vírust kiszorította, de a riválisait nem

SIKER GYŐZELEM NÉLKÜL

NEM AZ A LÉNYEG, HOGY

KINEK A FELELŐSSÉGE AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS?

A hazai klímapolitikáról, zöld gazdasági átállásról, a paksi atomerőműről Huszár Andrást, a Green Policy Center társalapító igazgatóját és Litkei Máté Jánost, a Klímapolitikai Intézet igazgatóját kérdeztük.

Hollós Dominika Kincső
hollos.dominika@hetek.hu

Fotó: Shutterstock / PuzzlePix

Vannak, akik szkeptikusan állnak az éghajlatváltozáshoz, és vannak, akik klímaszorongásban szenvednek. Hol az igazság?

Huszár András: – Két dolog miatt kell a jelenséggel foglalkoznunk: egyrészről az éghajlatváltozás és következményei egzisztenciális fenyegetést jelentenek az emberi civilizációra, másrészről azért kell róla most beszélnünk és cselekednünk, hogy menedzselhető mederben tartsuk a folyamatot. Ha most teszünk a negatív hatások ellen, akkor elkerülhetjük a katasztrófákat: éhínségeket, áradásokat, természeti katasztrófákat, tömeges migrációt. A klímaszorongás a cselekvésképtelenség érzéséből adódik, a fiatalok érzik ezt leginkább: ők érdemben még nem tudnak beleszólni a folyamatokba, de már tudják, hogy ez az ő életüket fogja leginkább meghatározni.

Litkei Máté: – A klímaváltozás annak a tünete, hogy az emberi és az ökológiai rendszerek egyensúlya felborult, a legtöbb szakértő szerint az ipari forradalom környékén. A Szentírás azt írja, hogy Isten az embert arra teremtette, hogy uralkodjon a tenger halain, az ég madarain és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon. Ez azonban nem leigázást, kizsákmányolást jelent, hanem észszerű gazdálkodást. A klímaváltozás abból adódik, hogy az ember elkezdett úgy viselkedni, mintha nem lenne része az ökológiai rendszereknek, hanem felül tudná írni a szabályait. A 21. század egyik legnagyobb kihívása az lesz, hogy ezeket az egyensúlyi helyzeteket helyreállítjuk-e. Ha nem, akkor sötét jövő állhat előttünk.

A kormányok és a vállalatok sok esetben a felelősséget az egyén nyakába rakták: nem változtatnak a gyakorlatukon, nem hozzák meg a szükséges intézkedéseket, de arról beszélnek, hogy az egyén miért felelős a klímaváltozásért. Ez hozzájárul a bénító szorongásérzéshez. A felelősségi szintek nem egyenlők: nem ugyanannyit tud tenni az egyén, mint egy közösség, egy multinacionális vállalat, vagy a politikai döntéshozók.

Az éghajlatváltozás globális kérdés, az Egyesül Államok és Kína nélkül Európa sem tud hatékony lenni. Egy olyan kis ország, mint Magyarország, tud érdemben cselekedni a klímapolitika terén?

LM: – Nincs olyan, hogy túl kicsik vagyunk. Alkalmazkodni kell a változó környezethez, ha nem akarunk súlyos károkat elszenvedni. Ez egyben lehetőség is: a klímaváltozás egy

MINDENKI VEGÁN LEGYEN

innovációs kényszert indított el. Mindenki keresi azokat a megoldásokat, hogyan lehet fenntarthatóbban energiát előállítani, közlekedni, építkezni. Ezek a megoldások nemcsak élhetőbbé teszik a jövőt, de versenyelőnyt is biztosíthatnak. A zöld gazdasági átállás érinteni fog mindenkit, és nem mindegy, hogy ebben az átállásban pionírok leszünk, vagy a végén nekünk kell megvásárolni a technológiát. Magyarország szerepe nem abban merül ki, hogy mennyit csökkentünk a szén-dioxid-kibocsátáson, ez valóban elenyésző, a valódi hozzájárulás az lehet, hogy olyan megoldásokon dolgozunk, ami világszinten hozzájárulhat a fenntartható jövőhöz.

HA: – A Párizsi Megállapodásban azt vállalták a világ országai, hogy mindenki jóhiszeműen a lehető legtöbbet megteszi az ügy érdekében. Belátták, hogy valamilyen szinten mindenki felelős, mindenkinek a saját lehetőségeihez mérten a legtöbbet kell tennie. Majdnem minden egyes ország mondhatná, hogy túl kicsi, de akkor ki tenne bármit is? Kína és az USA nélkül nehéz hatékonynak lenni, de az ő cselekvésüknek is az a garanciája, ha azt látják, hogy mindenki ebbe az irányba mozdul. Piaci racionalitása van a zöld technológiának: aki először lép, annak versenyelőnye lesz. Hazánknak kulcsszerepe lehet abban, hogy a fejlett országok támogassák a fejlődők zöld átállását. Ez a felismerés már megtörtént, felállt a Nyugat-Balkáni Zöld Központ, amely egy állami tulajdonú vállalat, s azzal foglalkozik, hogy a magyar technológiát segítse erre a piacra kijutni. Ezzel mindkét fél jól jár, hiszen mi segítjük az ő zöld átállásukat, miközben a mi külpiaci lehetőségeink is bővülnek.

LM: – Meggyőződésem, hogy pont ezek az innovációs lehetőségek miatt az USA és Kína nem fog minket ezen az úton magunkra hagyni. Hszi Csinping kínai miniszterelnök bejelentette, hogy 2060-ra Kínát is karbonsemlegessé kívánják tenni, az USA 2050-re vállalt klímasemlegességet. Fontos, hogy ezekben a kérdésekben hármas egyensúlynak kell kialakulni: politikai, gazdasági és társadalmi realitásoknak is meg kell felelnie a klímacéloknak. Jelenleg azt mondhatjuk, hogy a zöld átállás gazdaságilag egyre inkább megéri, és politikailag is kifizetődő, hiszen a társadalmi igény is megjelent. Kínában a tízmilliós városok levegője lassan belélegezhetetlen, így olyan applikációkat fejlesztenek ki terhes anyukáknak, amely megmutatja, hogy a városban hova érdemes menni, ha tiszta levegőt akarnak szívni. Egyre többen hajlandók fizetni a drágább, környezetkímélőbb technológiáért is.

> HA CSAK MAGÁT A PAKSI ERŐMŰVET AKARNÁNK NAPKOLLEKTOROKKAL KIVÁLTANI, AKKOR EGY BALATON NAGYSÁGÚ TERÜLETRE LENNE SZÜKSÉGÜNK.

Akkor nemcsak egy élhetőbb jövőért tesznek önzetlen lépéseket a zöld politika képviselői, hanem gazdasági hasznuk is van belőle?

HA: – Sokáig nem vizsgáltak bizonyos externális gazdasági hatásokat és költségeket, amelyek a valós következményeit mutatták volna ki a beruházásoknak. Nem számoltak azzal, hogy hosszú távon azok hogyan hatnak majd a levegő, víz, talaj minőségére, az emberi egészségre, munkaképességre, termelékenységre stb. Részt vettem a magyar hosszú távú klímastratégia kidolgozásában, ahol már olyan számításokat végeztünk, amelyek figyelembe veszik azt, hogy mekkora költségmegtakarítással jár az épületek energetikai felújítása, és nemcsak az energetikai költségek tekintetében, hanem például a levegőminőség tekintetében, ami visszahat a munkaképességre, az egészségügyi költségek csökkenésére. Ha így nézzük, az Uniónak igenis lesz haszna a zöld gazdasági átállásból, még ha az sok pénzbe is kerül. Azonban ma még nem kiegyenlített a pálya: a tőke érdeke, hogy minél kevésbé szigorú szabályozású helyen termeljen, és jelenleg gyakorlat, hogy visszaimportálják az Unióba azokat a termékeket, amelyeket környezetszennyező módon állítottak elő. A légkör azonban globális, bárhonnan kibocsátott üvegházhatású gáz ugyanúgy hozzájárul a klímaváltozáshoz. Nincs ezért hatékony klímapolitika ezt támogató kereskedelempolitika nélkül. Van az Unióban olyan kezdeményezés, ami azt célozza, hogy a környezetszennyező módon előállított termék után fizessen különbözetet az importáló.